

gressa non fuit ad investigandum, definiendumque modum, quo Episcopus se gerere debere cum Religioso ab ejectionis sententia appellante, dum vigore ipsius appellantis sententia pendet suspensa. Verum, quod tunc omissum, postea opportunè præstitum fuit; cavet enim, ne quispiam, licet intra terminum à lege præfinitum ab ejectionis sententia appellaverit, possit extra carceres sua jura experiri; sed, si eadem proponere velit, omnino debeat sese in carceribus constituere. Cum autem provocans carceribus detinetur, non est, cur Episcopus de eo sollicitus sit; quem scilicet studiosè observare, ac custodire tantummodo debet, cum procul à claustris in sua dioecesi versatur. Quæ super hoc prodiit Congregationis resolutio, sequens est, excerpta ex lib. 98. decretorum pag. 524.

Licien. Ejectionis à Religione.

„Pater N. N. ob plura crimina per eum, ut præ tenditur, in Religione patrata, & de quibus, licet pluries punitus, adhuc non resipuerat, fuit de mense Septembris superioris anni, per sententiam Patris Generalis, incorrigibilis declaratus, & uti talis à Religione ejectus. Appellavit orator ab hujusmodi sententia ad hanc sacram Congregationem sub prætextu notoriæ nullitatis & injustitiæ, præsertim ob non servatam formam Decretorum ejusdem sacre Congregationis, relatorum in Constitut. 28. san. mem. Urbani VIII. & in novissima Constitutione Sanctissimi Domini Nostri edita 1. Martii 1693. Actisque transportatis, ac Religione audita, & informante, dignabuntur EE. VV. declarare.”

I. „An constet de asserta incorri-

gibilitate oratoris; &, quatenus negativè.”

II. „An idem orator veniat Religioni restituendus in casu, &c.”

„Die 15. Novembris 1698. Sacra Congregatio Concilii rescripsit: Orator se constituat in carceribus formalibus Religionis, & postea providebitur.”

CAPUT XII.

De quinto capite relationis status Ecclesiæ.

Ad Moniales pertinet hoc quintum caput. Tridentinum Concilium sess. 25. cap. 15. de Regularibus, & Monialibus, statuit, ne Religiosa Professio ante decimum sextum ætatis annum expletum, & non exacto Novitiatus anno, emittatur: *Nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad Professionem admittatur.* Si quæ verò nuncupata Professio duabus hisce conditionibus destituatur, irritam eam declarat, ac omni plane vi obligandi expertem: *Professio autem antea facta, sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.* A præscripta autem regula exemptos voluit eadem sancta Synodus Patres Societatis Jesu, qui plerumquæ neminem, nisi evoluto saltem probationis biennio, ad Professionem recipiunt; uti videre est sequenti cap. 16. *Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum Institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inseruire possint; quod Fagnanus quoque animadvertit in c. Ad Apostolicam, n.*

15. de Regularibus. Eademque Synodus, postquam cap. 18. anathemate percussit audentes cogere mulieres, ut se Religioni devoteant; simulque declaravit, ea omnia, quæ tum ante Professionem, tum in ipsa Professione præstanda decreverat, locum habere debere in quibuscumque monasteriis, non solum Episcopo, sed etiam alteri cuilibet Prælato subjectis, hæc addidit verba: *Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur; in quibus Constitutiones earum servantur.* Hinc autem orta est disputatio, an postremorum hujusmodi verborum vis, ea tantummodo complectatur, quæ in ipso c. 18. cui inserta sunt, decreta leguntur, vel potius ad ea quoque protendi debeat, quæ prædicato c. 15. continentur; adeo ut, si in Monialium Pœnitentium, sive Convertitarum Constitutionibus, probationis annus ante Professionem explendus, minimè præfiniatur, valida post Concilium censi possint vota in hujusmodi cœnobiis emissæ sine prævio annali experimento, utpotè contra Conciliarem quidem sanctionem, sed tamen ad normam suarum Constitutionum exacta. Itaque Congregatio Concilii Tridentini Interpres, propositam hanc quæstionem definiens, respondit, quod præscriptum fuerat cap. 18. ad præcedentia quoque capita, atque adeo ad ipsum etiam c. 15. referri; quemadmodum testatur Fagnanus in cit. cap. Ad Apostolicam, n. 29. & 30. de Regularibus, & post ipsum Passerinus de statibus hominum tom. 3. q. 189. num. 55. Congregationis resolutio edita fuit die 2. Martii 1606. & sequentibus verbis concepta; *Congregatio respondit, si ex Instituto, vel Constitutionibus Convertitarum ad Professionem admitti consueverint absque anno probationis, decretum ejusdem Concilii*

quoad Convertitas, nihil earum Institutis, aut Constitutionibus circa probationis annum detraxisse.

II. Nullum sanè de hac controversia offendimus postulatam in relationibus status Ecclesiarum ab Episcopis ad Sanctam Sedem transmitti solitis; verum ætatem, annumque probationis commemoravimus, in quemdam veluti apparatus ad ea, quæ mox tractaturi sumus. Exploratum cuique est, post contractum, sed nondum consummatum matrimonium, indulgeri conjugii, qui cupit aliquam ex approbatis Religionibus ingredi, bi-mestrem spatium, quo de ineundo vitæ statu deliberet, juxta præscriptum in cap. Ex publico, de conversione conjugatorum. Quia verò alteri conjugii Religionem ingredi nolenti non licet ad alia vota migrare, nisi alter re ipsa se Religioni obstringat, solemnè nuncupata Professione; si hæc, ut supra monuimus, non nisi evoluto probationis anno emitti potest, dubitarunt nonnulli Episcopi, in quorum dioecesibus id evenit, an is quoque casus sub Conciliari lege, annalem Novitiatum requirente, comprehenderetur; ea scilicet de causa, quod alter conjux graviore afficiatur incommodo, dum per integrum anni spatium sua libertate uti prohibetur; fierique etiam posset, ut hujusmodi onus ad biennium protenderetur; ex quo conjux Religionem ingressus, postquam in ea regularis vitæ tyrocinium inierat, jam jam exeunte anno, posset ex ea ad aliam Religionem transire, ibique annale experimentum instaurare. At nimis generalia sunt Concilii verba cap. 15. ideoque dicendum est, illa propositam quoque facti speciem complecti; ita quidem, ut, nihil obstantibus circumstantiis quantumvis urgentibus, si à conjuge Religionem in-

ingresso, nondum evoluto Novitiatus anno, emitteretur Professio, irrita ea penitus esset ac nulla; neque propterea conjux, qui in saeculo mansit, posset se liberum asserere, ad effectum transeundi ad alia vota. Dispensatione igitur opus est, ut probationis tempus contrahatur; hæcque non nisi à Romano Pontifice, qui supra Concilium est, indulgeri potest. Neque verò hujusmodi dispensationi legitima deest causa; habita ratione nimis evidenti incontinentiæ periculi, in quod adduceretur is, qui secum jam de matrimonio ineundo constituerat, si diutius ab alio matrimonio contrahendo abstinere debere. Videndus Passerinus *de statibus hominum tom. 3. quæst. 189. num. 56.*

III. S. Pius V. Pontifex sua Constitutione 109. in Bullario Romano, quæ relata est in novum Bullarium Ordinis Prædicatorum *tom. 5. n. 95.* Monialibus Novitiis, quæ S. Dominici Institutum amplectæ sunt, indulget, ut in mortis articulo Religiosæ Professionis vota vovere possint, quamvis necdum exacto probationis anno, dummodo tamen ad ætatem Professioni emittendæ necessariam pertigerint. Ex hac Constitutione nonnullæ inter Auctores excitatæ sunt quæstiones. Prima quidem, an ipsa complecteretur puellas educationis causa in monasteriis Ordinis S. Dominici commorantes. Hac de re actum fuit in quadam causa *Neapolitana*, in qua Congregatio die 14. Martii 1705. rescripsit, Professionem puellæ, educationis causa in monasterio Monialium S. Dominici receptæ, nullam fuisse, licet in exitu vitæ emissam, propterea quod Religiosæ probationis annus non præcesserit, uti videre est *discept. 24. tom. 2. part. 2. bon. mem. Avocati Ursayæ.* Altera, an, exclusis licet à Pianæ Constitutio-

nis indulto puellis educandis, eodem saltem uti possint Novitii ejusdem Ordinis Prædicatorum. Tertia, num, propter privilegiorum communicationem, ad cæterorum quoque Regularium Ordinum Novitios, atque Novitias eadem Constitutio protendi valeat. De his consuli possunt Auctores materiam pertractantes. Hic verò nil aliud opportunè monendum, quam plures reperiri Auctores, qui se se ab omni negotio facile expediunt, dicentes sublato censi debere memoratum S. Pii V. privilegium, ex quo Gregorius XIII. edita Constitutione, ad sacrorum canonum, Conciliique præscriptum revocavit quidquid amplius S. Pius V. in Regularium favorem constituerat. Quarta denique, an, posita Pianæ Constitutionis efficacia, cui nihil à Gregorio Pontifice fuerit derogatum, si Novitia, quæ in proximum vitæ discrimen adducta, nondum evoluta probationis anno, Professionem emisit, convalescat, teneatur ipsa Novitiatum implere, & factam Professionem ratam habere, aut aliam ex integro nuncupare. Adeantur Rodericus *Quæst. Regul. tom. 3. quæst. 15. art. 6.* Diana *editionis coordinatæ tom. 7. tract. 1. resol. 160. & 161.* Pellizzarius, *tom. 1. Manual. Regular. tract. 2. cap. 7. quæst. 24. & tract. 3. cap. 2. quæst. 3.* qui plerumque hac etiam in re Regularibus favent.

IV. Ad eorum assertiones roborandas plurimum conferre possunt, quæ in Historia Ecclesiastica leguntur de iis Religiosis, qui *Monachi ad succurrendum* dicebantur, iique erant, qui imminentis mortis periculo territi, monastica Professionis insignia sibi tradi postulabant, ea spe ducti, fore ut ex suscepta hoc modo publica poenitentia æternæ vitæ participes fierent. De hisce Mo-

Monachis *ad succurrendum* eruditè admodum more suo agunt Mabillonius in *Præfat. ad saeculum I. Benedictinum num. 105. §. Tertiam denique, & in Præfat. 1. in saeculum III. n. 21. §. Quocirca, itidemque in Præfat. 2. in saeculum IV. n. 191. §. Priorem ob causam, Christianus Lupus in suis notis ad Concilia Generalia, & Provincialia, tom. 3. vetustioris editionis, in notis ad primum decretum S. Leonis IX. pag. 589. & seq. Haestenus in suis *Disquisition. monasticis tom. 2. lib. 5. tract. 7. disquisit. 2.* recenset eruditus Plaza in suo *Opere inscripto Christianorum in Sanctos, Sanctorumque Reginam, &c. Propensa Devotio, part. 1. cap. 17. n. 25. & seq.**

V. Indubium quippè est, hosce Monachos, *ad succurrendum* nuncupatos, si convaluissent, Religioni, quam per Professionem voverant, mansisse perpetuò addictos, adeo ut ex ea abeuntes, apostasiæ rei fierent. Celebre est Opusculum 16. Beati Petri Damiani; scriptum ad Gislerium Episcopum Auximanum, in quo eorum assertionem pervalidè oppugnat, qui affirmare audebant, piam quidem rem esse, & ad æternæ vitæ meritum valdè utilem, in mortis articulo monasticum induere habitum, & ipsam quoque Professionem emittere; ac hujusmodi Professioni non eam inesse vim ac efficaciam, ut, si æger convaluisset, adigeretur propterea reliquum vitæ spatium in monasterio exigere. Laudatum Opusculum legi potest *tom. 3. c. 2. Operum ejusdem, impressionis anni 1743. pag. 181.* Memorata autem erronea opinio Synodali decreto proscripita fuit. Et nunc inter eruditos tantummodo quæstio est, an proscriptionis decretum fuerit editum in Synodo coacta sub Stephano X. vel potius sub Leone IX. uti videri potest

apud Christianum Lupum *cit. loc. pag. 595.*

VI. Verùm, quidquid sit de recensitis quæstionibus, & quidquid olim fuerit de his Monachis *ad succurrendum*, quorum nullum hodie vestigium superest, quidquid demùm sit de ipsa quoque S. Pii V. Constitutione, num scilicet derogatum ipsi fuerit à Gregorio XIII. peropportunum videtur, pro eo quod pertinet ad Ecclesiasticum regimen, monere Episcopos, quod si Novitia Ordinis S. Dominici, in idonea quidem ætate constituta, sed nondum legitimum tyrocini tempus emensa, in mortis articulo Professionem emisit, hæc utique illi proficua esse poterit ad spirituales effectus, ad assequendas nimirum Indulgentias, acquiri solitas ab illis; quæ ritè solemnem Professionem emittunt; nunquam verò ad temporales effectus, videlicet adtribuendam monasterio actionem, qua dotem, ac reliqua bona, sic professæ Monialis petere valeat. Ita censet Fagnanus in *cap. Sicut nobis, a num. 22. usque ad 34. & præsertim n. 33. de Regularibus*, cujus sententiam amplectæ est etiam Congregatio Concilii in causa *Narnien. Professionis* proposita 22. Junii 1743. & resoluta 25. Januarii 1744, in qua cum quæstio esset de Novitia, quæ in extremis constituta, post vigesimum secundum Novitiatus mensem emiserat Professionem in monasterio, cujus Constitutionibus biennale experimentum ante Professionem requirebatur, validum sanè Congregatio declaravit hujusmodi actum, sed ad spirituales tantummodo gratias lucrificiendas. Porro, hæc retenta, servataque regula, quæ firmissimis innititur fundamentis, aditus intercluditur litibus, & compescuntur vociferationes secularium; temerè plerumque inclamantium; magnas, immò excessivas esse, quæ monasteriis, cæterisque

que piis locis fiunt, temporalium bonorum accessiones; quod etiam Nos ipsi, dum munere Secretarii Concilii fungeremur, non negleximus significare Episcopis in relatione status suarum Ecclesiarum exquirentibus, quoniam se modo gerere, quidve judicare deberent de Professionibus in aliquibus suarum diocesium monasteriis nuncupari solitis à Monialibus Novitiis proximam mortem præsentientibus, quæ licet legitimam ætatem implevissent, nondum tamen præfinitum tyrocinio spatium plene exegerant.

VII. Animadvertimus, haud leve negotium facessere Episcopis, quod satis frequenter contingere solet, ut mulier, post inita sponsalia, vel etiam post matrimonium de præsentibus celebratum, postulet, se in monialium monasterium recipi, & evoluto Novitiatus anno, ad Regularem Professionem admitti; atque eam difficultatem oriri ex innumeris quæstionibus, & controversiis, quas hac de re Auctores, nunquam, ut assolet, inter se convenientes, excitarunt; dum ignoratur, quæ sit sententia sacrarum Urbis Congregationum iudicio probata, atque recepta; & sic, qui rebus administrandis, definiendisque præest, deprehendere nequit, ubi tutò consistat, quod esset ipsi cæteroquin facillimum, si perspectum haberet, utra ex sententiis sibi invicem oppositis in Romanæ Curiaë tribunalibus obtineat. Hoc itaque Nos, repetentes ea, quæ diuturno complurium annorum curriculo præmanibus habuimus, exponendum sumimus.

VIII. Si de simplicibus sponsalibus agatur, hoc est de promissione nubendi certo viro facta, ac per mutuam repromissionem ab ipso acceptata, quamvis etiam juramenti religione fuerit utrinque firmata, dummodo ultra pro-

cessum non fuerit, neque sponsi carnali copula sese cognoverint, prohiberi non potest mulier, quin monasterium ingrediatur, exactoque probationis anno, solemniter Religionis vota profiteatur. Ita rescripsit Alexander III. in Decretali *Commissum, de sponsalibus*; quo tamen loco subdit, satius fore mulieri, si antequam monasterium ingrediatur, ut juratam fidem præstet, matrimonium contrahat: *Fraternitati tuæ taliter respondemus, quod tu tuis est ei, religione juramenti servata, prius contrahere, & postea, si elegerit, ad Religionem migrare.* Textum hunc nonnulli ita interpretantur, ut consilium potius, quam præceptum præferat; uti videre est penes Sanchez *de matrim. lib. 1. disp. 43. n. 7.* Alii tamen rectè pendunt, Pontificiam Constitutionem locum sibi vindicare in ea facti specie, qua mulier de Religionis ingressus adhuc deliberans, nondum re ipsa monasterium ingressa fuerit. In his enim circumstantiis potest utique sponsa, absque eo, quod admirationem ingerat, jurisjurandi fidem liberare, matrimonium inire, exindeque ad claustra properare; quod profectò non eveniret, si mulier jam monasterium ingressa, subinde aut in ipso monasterio manens, matrimonium iniret, aut ex eo egressa, nuptias celebraret, & postea claustra repeteret. Ita disserit Gonzalez in *Commentariis ad præc. 1. x. latorique calamo rem persequitur Pirhing. ad tit. Decretal. de sponsal. & matrim. lib. 4. tit. 1. n. 52. & 53.* Sed cum in sponsalibus, juxta nunc vigentem stipulationum formam, contractus, atque juratis, apponi soleat non solum contrahendi, sed, & consummandi matrimonii obligatio; hæc sanè recentior, receptaque praxis fortasse potest efficere, ut executioni mandari nequeant, quæ statuta sunt in Decretali *Commis-*

sum;

sum; ut scilicet matrimonium ad formam juratæ promissionis contrahatur, deinde verò mulier in Religionem, & claustra se recipiat; neque enim, non secuta consummatione, satis impletum dici posset juramentum, quòd tamen unum in causa fuit, ut Pontifex præciperet ei, quæ matrimonium se contracturum juraverat, ut matrimonium prius celebraret, subindeque, si libuisset, ad claustra migraret. Verum, quamvis dispositio memoratæ Decretalis *Commissum*, aptari nequeat propositæ juratæ sponsioni, contrahendi videlicet, simulque consummandi matrimonium; huic tamen omninò congruere videtur effectum illud: *Propositum, aut promissum non infringit, qui in melius illud commutat*; quod legitur in Decretali: *Pervenit, de jurejurando.* Neque in jurata consummandi promissione videtur contineri casus, quo ipsi sacri canones à consummatione abstinendum probant, atque collaudant, juxta alteram Decretalem in *c. Ad nostram, 2. 1. de jurejur.* ubi, eum quidam jurejurando pollicitus esset, se in causis omnibus iudicii solemniter servaturum, Innocentius III. Pontifex rescripsit, juramentum in hunc, qui sequitur, modum esse interpretandum: *Quamquam, & secundum approbatum intellectum rectè possit intelligi, quod jurasti, ut in omnibus causis ordinem judicium observares, in illis videlicet, in quibus est ordo judicium observandus.*

IX. His circa sponsalia explicatis, sequitur, ut agamus de matrimonio, rato tamen, nec consummato; integrum est enim mulieri, quæ matrimonium tantum celebravit, non autem consummavit, in monasterium se recipere, ibique solemniter Religionis vota nuncupare; per hanc autem votorum nuncupationem matrimoniali vinculo vir exsolvitur, ipsique liberum

est ad alias nuptias convolare, juxta rescriptum Alexandri III. Pontificis in Decretali: *Verum de conversione conjugatorum, & juxta definitionem sacrae Tridentinae Synodi in can. 6. sess. 24. de matrimonio.* Animadvertendum tamen est, privilegium hoc esse concessum tantummodo Religiosæ Professioni, emissæ in aliqua ex approbatis Religionibus, in quibus nimirum emissæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, solemnium vim, & naturam obtinent; nunquam verò Professioni emitti solitæ in quibusdam piarum mulierum cœtibus, veluti Tertiarum, Beguinarum, aut Oblatarum, quarum vota, non inter solemniter, sed inter simplicia recensentur, juxta constantem atque conformem sententiam tribunalium tum Rotæ, tum Congregationis Concilii, quæ sæpè sæpius matrimonia ab illis post castitatis votum contracta, valida pronuntiarunt, ex quo ejusmodi vota simplicia fuerint, non autem solemniter. Id ipsum obtinet quoad viros in Militaribus Ordinibus professos; exceptis dumtaxat Hierosolymitanis Equitibus, qui veri sunt Religiosi, cum se se trino, solemnique castitatis, paupertatis, & obedientiæ voto obstringant, quemadmodum rectè animadvertunt Escannius in *Propugnaculo Hierosolymitano disquisit. 6. c. 2.* Adden. ad Lodovis. *decis. 87. n. 13.* & ideo quæ in hac Equestri Religionè emittitur Professio, matrimonii rati, & non consummati, vinculum dissolvit, & si quod inde contrahatur matrimonium, irritum facit; uti ad rem nostram subdit Sanchez *de matrim. lib. 2. disp. 8. n. 8.* At non eadem vis est, & prærogativa Professioni in reliquis Militaribus Ordinibus nuncupatæ, in quibus, non indefinita, sed plerumque conjugal castitas, vel à secundis nuptiis abstinentia vovetur; uti scitè disserunt

Men-

Mendo de Ordinibus Militaribus disquisit. 5. quest. 3. n. 17. Pontius de matrim. lib. 9. c. 7. Cardin. de Lauræa tom. 3. in 4. lib. sent. disp. 16. art. 13. n. 292. & seq. Clericat. de Sacram. matrim. decis. 13. n. 18.

X. A matrimonio rato, sed non consummato, progrediendum est ad matrimonium consummatum. De quo illud est præmittendum, quod quidquid sit de quibusdam exemplis, quæ in Ecclesiastica Historia leguntur, nonnullarum scilicet mulierum jam nuptarum; quæ viris planè insciis, ad religiosa claustra confugerunt, vel de viris, qui uxoribus nihil tale opinantibus, monasticam vitam professi sunt; cum tribuenda hæc sint peculiari Divino aflatui, aut vigenti per ea tempora Ecclesiasticæ disciplinæ, quæ ad monasticum Institutum fovendum, ampliandumque magnoperè intendebat; nostris sanè temporibus, si de matrimonio agatur consummato, nequit uxor sine consensu viri, aut vir sine consensu uxoris, religiosam & claustralem vitam amplecti; quemadmodum perspicuè infertur ex Decretali Alexandri III. in c. Verum, de convers. conjug. Consensum autem hujusmodi liberum esse oportet ac voluntarium: si enim fuisset per vim metumve extortus, posset utique, qui ipsum præstitit, alterum conjugem, licèt jam claustris inclusum, ex iis revocare; uti rescripsit Innocentius III. in Decretali: *Accedens, eodem tit.* Et quamvis etiam consensus omninò fuisset liber, insuperque conjux, monasterium ingressus, Religiosam Professionem emisisset, si alter conjux, ea quæ sacris canonibus constituta sunt, ex parte sua non præstet, integrum ipsi est, professum è claustro revocare, licèt Professio ab eo validè emissa fuerit, juxta celebre rescriptum laudati Pont. Alex. III. in

Decretali: *Præterea, de convers. conjug.* Quapropter, si in aliqua dioecesi contingat, ut nupta mulier in Religionem se recipiat, noverit Episcopus, id sibi vel maximè incumbere, ut & legitimus, liberque præcedat viri consensus & is præterea præscriptas à sacris canonibus conditiones implere non omitat.

XI. De quibus sanè conditionibus aliqua hic adnotare volentes, duo à sacris canonibus præscripta comperimus. Primum, ut si alter conjugum velit in monasterium sese recipere, ibique se Deo devovere, id ei nullatenus concedatur, nisi alter quoque conjux coenobium ingrediatur, & in eo Regularem Professionem emittat. Satis perspicuus est textus in can. *Quia Agatho*, 27. q. 2. ubi hæc leguntur: *Quem tamen* (de Agathone sermo est ab uxore ad Religionem properante) *ita suscipiendum esse cognosce, si & uxor illius similiter converti voluerit nam dum unum utrorumque corpus conjugii copulatione sit factum, incongruum est, partem converti, & partem in sæculo remanere.* Huic consonat sequens Canon *Scriptis nobis*, in quo continetur rescriptum Nicolai Pontificis ad Reginam Teuthbergam, quæ cum esset Lothario nupta, Religioni nomen dare exoptabat: *Cui nos scripsimus, non hoc aliter fieri posse, nisi eandem vitam conjux ejus Lotharius elegerit.* Idemque Pontifex ad Lotharium scribens, hæc habet: *Nam licèt sit scriptum: Quos Deus conjunxit, homo non separet: Deus tamen, & non homo, separet, quando Domini amoris intuitu, ex consensu utriusque conjugis matrimonia dissolvuntur. Aliter autem fieri mutuam separationem vestram prohibemus.* Neque clarior esse potest Alexandri III. Decretalis in c. *Cum sis, de convers. conjug.* Ignorare non debes, *Sanctorum Patrum constitutioni esse contrarium, ut vir, uxore sua,*

aut

aut uxor, viro ejus non assumente Religionis habitum, debeat ad Religionem transire. Hæc est prior regula à Jure Canonico tradita. Sequitur altera, quam prioris limitationem merito dixeris; quam nimirum sancitur, posse alterum conjugem, post matrimonium etiam consummatum, fieri Religiosum, licèt alter ejus vestigia sequi detrectet, dummodo tamen hic proventæ ætatis sit, ab omni incontinentiæ suspitione immunis, & si inter seculares versari maluerit, simplici castitatis voto se obstringat; his quippè positis peculiaribus circumstantiis, alteri ex conjugibus sit facultas ingrediendi Religionem, alteri verò manendi in sæculo; veluti prosequitur Alexander Pontif. in præcit. Decret. *Cum sis, de convers. conjug.* En ejus verba: *Inde est, quod auctoritate Apostolica prohibemus, ne in Episcopatu tuo virum, vel uxorem, nisi uterque ad Religionem migraverit permittas. Verum, si ita uxor senex est, & sterilis, quod sine suspitione possit esse in sæculo; dissimulare poteris, ut ea in sæculo remanente, & castitatem promittente, ad Religionem transeat vir ejusdem.* In quem textum Glossa verb. *dissimulare*, observat hujusmodi verbo veram permittendi & approbandi vim inesse. Quod eò magis dicendum est, dum quidquid decretum legitur in prædicato c. *Cum sis*, confirmatur quoque in subsequentibus Decretal. sub eod. tit. *de convers. conjug.* collectis; quarum uni initium est *Uxoratus*, alteri *Ad Apostolicam*, & alteri *Significavit*. Et, quamvis in prima ex illis, nimirum in Decretali *Uxoratus*, habeatur, continentiaæ votum à conjuge jam senex, qui in sæculo remanet, emittendum, *publicè in conspectu Ecclesiæ* nuncupari debere, exinde tamen non sequitur, solenne illud esse; nam, sicut inferius demonstrabimus, illud tantum

modo continentiaæ votum solenne censeatur, quod est sacro Ordini, vel Regulari Professioni adnexum; sed hoc tantummodo ex laudata Decretali infertur, perpetuae continentiaæ votum à manente in sæculo concipiendum, & ritè perficiendum esse coram testibus, & Superiore Ecclesiastico, ne unquam de illius nuncupatione dubitari possit.

XII. Si hæc vias, quæ à sacris canonibus indicantur, quæque accuratè semper servata fuerunt ab Urbis Congregationibus, insistet Episcopus, nihil offendet, quod justam dubitandi causam ei præbeat, ubi casus se obtulerit nuptæ mulieris, quæ monasterium ingredi, ac Regularem Professionem suis loco, & tempore emittere velit. Difficultates, quæ aliquandò occurrunt, & de quibus interdum Congregatio Concilii sententiam rogata fuit in relatione status Ecclesiarum, inde profluxerunt, quod aut vir abnueret ingredi Religionem, sed mallet dumtaxat sacro Ordine, & Presbyteratu in sæculo initiari, quamvis uxor inter Moniales profiteretur; aut nonnulli ex viris contenderint, se in sæculo manere posse, nec ideo obstringi debere ad simplex castitatis votum emittendum, in casu videlicet, quo conjugalis fides facta per adulterium fuerat ab uxore, quæ subinde facti poenitens in monasterium se abdere decreverat, & Religiosæ vitæ institutum amplecti, ac devovere.

XIII. Cum dictum fuerit superius quoties uxor Religiosam in monasterio vitam amplectatur, debere, & virum ingredi monasterium, ibique monastica Professionis vota emittere, nisi ea sit ætate, vel conditione, quæ omnem incontinentiæ suspitionem excludat, satis verò esse ut in sæculo se simplicis castitatis voto obstringat, si ab ejusmodi suspitione, maximè per

ata-

etatem, vindicetur; ambigi jure nequit, quin in hac posteriori facti specie possit vir, si velit, ad sacrum Ordinem, indeque ad Sacerdotalem gradum in sæculo conscendere; si enim lex ipsi in tali casu indulget, ut simplici castitatis voto illigatus in sæculo permaneat, cumulatius legem implet, si sacris Ordinibus initiatur; cum castitatis votum, sacris Ordinibus adnexum, solemne sit, & habeatur, juxta Decretalem in cap. unic. de voto, in 6. cujus hæc sunt verba: *Illud solum votum debere dici solemne, &c. quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis, aut per Professionem expressam, vel tacitam factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis.*

XIV. Nodus igitur difficultatis ex potissimum in eo casu, quo vir nec etate grævus, nec ob alias circumstantias ab incontinentiæ suspicione remotus, juxta canonum sanctionem deberet solemniter Religionis vota nuncupare, quod tamen ipse abnuit sacrum tantummodo Ordinem suscipere intendens, vel ad Sacerdotalem gradum in sæculo ascendere. Instante Veronensi Episcopo, casus hujusmodi propositus fuit in sacra Congregatione Concilii habita 18. Decembris 1728. eoque licet ad iteratum examen revocato, nulla tamen prodiit resolutio, uti videre est tom. 4. *Thesauri Resolutionum*; propterea quod existimatum non fuerit, virum qui à florente, quam agit, etate, ad voluptatem allicitur, per susceptos in sæculo sacros Ordines dici posse ab incontinentiæ periculo procul abesse, atque adeo opportunis cautionibus, præsidiiisque munitum, qualis evaderet, si se in monasterium abderet, ibique Religiosam emitteret Professionem. Haud tamen diffitemur, quia aliqua afferri possint exempla Episcoporum, qui nuptæ mu-

lieri facultatem fecerint se Deo dicandi in monasterio, dum vir Sacerdotio inter sæculares initiaretur, licet, is, haud grandiore, sed virentem ageret etatem. Hoc autem ideo fortasse factum, quod perspectissimæ fuerit viri probitas, certoque præcognitum, quantum quidem humana conditio patitur, fore, ut sacris Ordinibus obstrictus, illibatam castitatem servaret; quod potissimum intendunt sanctiones canonum jubentium, virum etate florentem, Religionem ingredi, quoties uxor inter Moniales ad Religiosam vitam ducendam se recipit. Nemo sanè ignorat veterem illam, satisque arduam, quæ olim fuit, controversiam, an, sicut matrimonii rati, sed non consummati vinculum per Religiosam Professionem dissolvitur, ita per sacri Ordinis assumptionem diremptum illud pronuntiarum jure possit; cum sacer Ordo, æquè ac Religiosa Professio, sit impedimentum nedum impediens, sed dirimens etiam matrimonium. Cardinalis Ostiensis in *Summa* eandem sacro Ordini vim tribuit ad dissolvendum matrimonium ratum, nec consummatum, quam habet Regularis Professio. Oppositam sententiam alii sunt secuti; impensius monentes, quod nulla super hoc allata, nec evulgata Pontificia definitione, periculosum nimis est Ostiensis opinioni subscribere. Verum, cum postmodum Joannes XXII. suam ediderit Constitutio, quæ incipit: *Antiqua*, sub titulo de voto, et voti redemptione, in Collectione ejusdem Decretalium tit. 6. indubium firmumque mansit, quamvis matrimonium ratum, sed non consummatum, dissolvat Religiosa Professio, minime tamen per susceptionem sacrorum Ordinum dissociatum illud censeri oportere. Porro, si ad casum, de quo agimus, exemplum ejusmodi accommo-

detur, unusquisque facile noverit, non satis tutò egisse Episcopos illos, qui quandoquæ facultatem fecerunt ad sacros Ordines conscendendi viro licet juniore, cujus uxor Sanctimonialium vitam amplectebatur, longeque rectius fuisse facturos, si, ubi peculiare facti circumstantiæ id suadere viderentur, eosdem monuissent, ut opportunam à Sede Apostolica dispensationem implorarent, cum nulla de hoc Pontificia extet definitio.

XV. Verum, si hoc quæstionis caput de viro juniore, qui, uxore monasticam vitam vovente, non inter Regulares profiteri, sed inter seculares Sacerdotes initiari contendit, nullo Pontificio rescripto, aut Constitutione fuit definitum; haud tamen illa desiderantur quoad alterum caput de viro florentis etatis, cujus uxor, admissi adulterii poenitens, vult, sese in monasterium abdere, ibique nuncupata Regulari Professione crimina sua expiare. Actum de ea re fuit in Congregatione particulari habita coram felic. record. Innocentio Papa X. in eaque statutum fuit, legitima adulterii probatione non deficiente, nimirum quoties aut mulier ipsa crimen confessa sit, aut illius delictum notorium fuerit, aut denique Judex sententiam tulerit super divortio ex capite adulterii; si uxor Religiosam in monasterio vitam eligat, non cogi virum licet florentem etate Religionem ingredi; sed satis esse, ut ab eo simplex castitatis votum in sæculo nuncupetur. Ita testatur Lezana, qui memoratæ Congregationi coram Pontifice habitæ interfuit, in *sua consult.* 30. num. 27. Huic consonant alia à Congregatione Concilii editæ resolutiones, in causa nimirum *Lucana*, decisa 14. Novembris 1682. *lib. 32. decretor. fol. 489.* & in *Ferrar.* 2. Maji 1693. uti videtur Tom. II.

re est *lib. 43. decret. fol. 225.* dumque Nos ipsi in minoribus constituti eidem Congregationi à Secretis essemus, in causa *Januen.* 2. Maji 1722. ut patet *ex tom. 2. Thesauri Resolutionum*, ubi insertum est folium, quod tunc à Nobis elucubratum, & typis impressum Congregationi obtulimus.

XVI. Hæc sunt, quæ hinc opportunè afferenda diximus, ut demonstrarem, quomodo se gerere debeat Episcopus, si aliqua nupta mulier monasterium ingredi, & Religiosum Institutum profiteri velit; nimirum quando, & qua ratione, illius instantiæ valeat obsecundare. Quæ tamen nullatenus obstant, quominus, si peculiare alicujus facti circumstantiæ temperamentum aliquod, vel generalis regulæ relaxationem exposcere videantur, Apostolicæ Sedis auctoritas impleteretur, quæ ex legitimis causis potest, consuevitque opportunas dispensationes indulgere, Quemadmodum mox supra monuimus, probato adulterio, si uxor adultera, saniore inito consilio, se Religioni devoveat, non eo onere gravatur vir, licet junior, ut monachus fiat; sed satis est, ut simplici castitatis voto inter seculares se obstringat. Turbavit id aliquando nonneminem, qui ad Sanctam Sedem supplex confugit, ut à præfati voti nuncupandi onere fieret immunis, fortasse etiam pertimescens, ne, mortua quantumque in claustris uxore, adempta sibi esset facultas transeundi ad alias nuptias. Cum enim uxor, quæ consentit, virum sacro Ordine initiari, eo è vivis erepto, prohibeatur alteri nubere, ut constat *ex Can. Seriatim, dist. 32.* & si quod ab ipsa attentetur matrimonium, Ecclesiasticis sanctionibus irritum fiat, uti videre est apud Sanchez de *matrim. lib. 7. disp. 40. per tot.* dubitari non omnino temerè posset.

num idem quoque pronuntiandum esset in altera facti specie, qua, uxore solemniter professa; simplici autem castitatis voto per virum nuncupato, vellet hic, post illius mortem, ad alias nuptias convolare; par enim ratio inesse videtur utrique speciei, nimirum reverentiae habendae erga solemne votum, licet ab altero conjugis emissum; quam rationem innuit S. Thomas in 4. sentent. dist. 37. q. 1. art. 2. ad secundum. Quod si huiusmodi ratio non satis idonea censeretur, initum tamen matrimonium semper esset illicitum, propterea quod votum castitatis, licet simplex, oporteat esse perpetuum. Itaque in proposito casu, allato Episcopi testimonio de religiosa vita, probatisque moribus oratoris, datum ipsi fuit, ut, praefato voto non emisso, liber inter seculares versaretur; hicque fuit exitus praedictae causae Januen. quamvis antea decretum fuisset, ut vir votum simplex castitatis voveret in saeculo, si uxor adultera Regularem emitteret Professionem. Haec omnia, dum in minoribus Secretarii Congregationis munere fungeremur, collegimus in foliis à Nobis editis in causa Ulyssiponensi 22. Novemb. & 6. Decemb. 1727. uti videre licet tom. 4. Thesauri Resolutionum. Sacri enim canones adigunt quidem virum aetate florentem ad Professionem in monasterio nuncupandam, vel quatenus in propecta jam aetate constitutus sit, ad emittendum in saeculo simplex castitatis votum, dum uxor Religiosum Institutum amplectitur; at non tunc, cum iura matrimonii sunt laesa; si enim huiusmodi iura ab uxore per adulterium laesa fuerint, quod tunc iuniori viro in saeculo manenti imponitur onus emittendi simplex castitatis votum, praescriptum dici debet ad quamdam veluti tutiorem cautionem;

cui quidem scripto iure locus non est quoties anteacta viri vita nullam futurae incontinentiae suspicionem ingerit. Insuper olim, proprio instante Episcopo, dispensatio concessa fuit benemerito viro, sexagenatio majori, ut Sacerdotalem gradum ascendere posset, dummodo ejus uxor; qua octavum, & quinquagesimum agebat aetatis annum, perpetuam castitatem voveret, absque eo quod monasterium ingrederetur, & Professionem emitteret Regularem, cum cateroquin ipsa eximium honestatis specimen semper praebisset. Huiusmodi Indultum concessum fuit nobili viro Parisiensi in Congregatione habita 6. Maji 1645. uti videre est lib. 17. decretorum pag. 471. à terg. Nos ipsi quoque, allatis precibus defuncti Cardinalis de Almeida Patriarchae Ulyssiponensis, audito prius voto Officii nostrae Poenitentiariae, non recusavimus facultatem facere spectato viro, licet aetate non admodum propecto, conscendendi ad sacros Ordines, dummodo uxor simplex castitatis votum coram Cardinali Patriarcha nuncuparet, postquam tamen se in aliquod monasterium recepisset, cavissetque idonee, se Professionem emissuram, cum primum congruam dotem Monasterio persolvendam fuisset consecuta. Denique, cum Panormitanus Archiepiscopus retulisset: se in dioecesi reperisse virum, & mulierem, conjuges, ex quibus, cum ambo affectae valetudinis essent, & septuagenariam aetatem propè attingerent, vir quidem Sacerdotali Ordine insigniri exoptabat, ac uxor, licet in id consensum ultrò praerberet, tamen ad id tantummodo, & vix quidem, adduci poterat, ut Tertiariae habitum indueret, cumque Archiepiscopus pro dispensationem Concilii delata, haec quidem pro dispen-

satione votum tulit, hac tamen superaddita conditione, ut vir, uxorque diversas omnino aedes incolerent; uti cernere est in resolutione edita 20. Maji 1752. qua nostris litteris in forma Brevis, datis 13. Septembris ejusdem anni, fuit confirmata. Tunc autem necessaria habita fuit dispensatio, propterea quod in Decretali *Confugatus, de conv. conjug.* cautum legatur: *Nullus conjugatorum est ad sacros Ordines promovendus, nisi ab uxore continentiam profitente fuerit absolutus*; relata autem verba *continentiam profitente*, minimè congruere visa sint Tertiariarum Instituto, quod uxor amplecti cupiebat. Superaddita verò fuit cautela distinctas inhabitandi domos, ex rationibus, quas in nostra *Instit. 83.* attulimus.

XVII. Hactenus dictum est de iis, quae ad ingressum mulierum in monasterium, & ad Professionem tempore suo ab ipsis emittendam pertinent; Nunc opus est aliqua attingere, quae Moniales jam professas respiciunt; ex iis nimirum: quae Episcopis aliquando querelarum argumentum praebuerunt in relatione status Ecclesiae, ac dioecesis, ad Sanctam Sedem transmissa. Vulgaris ac communis olim evaserat querimonia de Confessariis Monialium. Nonnulli enim ex Praelatis plus aequo se alienos praestabant à concedendo alicui Moniali Confessario extraordinario, posteaquam ille universo monasterio, omnibusque Monialibus datus fuerat; putantes nimirum, hanc esse rectam spiritualis Monialium regiminis formam. Insuper, cum nonnulla Monialium monasteria certi Ordinis Regularibus reperiantur subjecta, exponebantur ab Episcopis aliquarum Monialium querelae, cupientium habere nonnumquam Confessarium extraordinarium alterius Instituti Regularem, vel Secularem Sacerdotem. Sedulae dis-

quisitioni res fuit subjecta sub Innocentio XIII. in Congregatione particulari, cui cum Nos in minoribus à Secretis essemus, plurimum laboris ac operae hanc in rem scripto, verboque contulimus? tuncque prodit ejusdem Pontificis Constitutio, cui initium *Apostolici ministerii*, quae edita potissimum fuit ad instaurandam in Hispaniarum Regnis Ecclesiasticam disciplinam, subinde verò confirmata fuit ab ejusdem Successore Benedicto XIII. Eadem planè materies Nobis ad Summum Pontificatum evectis, fuit ad iteratam trutinam revocata, id vel maxime exposcentibus pluribus Episcopis, probisque viris Ecclesiasticis; habitoque desuper sedulo accuratoque examine, nostram edidimus Constitutionem; incipientem *Pastoralis curae*, quae est *num. 56. nostri Bullarii tom. 2.* qua Episcopis insinuavimus, ut faciles se omnino praebant in concedendo Confessario extraordinario singulis etiam Monialibus illum ex justa causa petentibus, quamvis antea universo Monialium coetui extraordinarius Confessarius datus fuerit, juxta Tridentini Concilii praescriptum *sess. 25. de Regularibus cap. 10.* atque insuper cavimus, ut unusquisque Superior Regularis, saltem semel quotannis, Monialibus sibi subjectis Confessarium extraordinarium designet è Clero seculari, vel ex altero Regulari Instituto Sacerdotem, eoque id negligente, Episcopus loci id efficiat, quod Regularis Superior praestare debuerat. In eadem Constitutione rationes & fundamenta exposuimus, quibus huiusmodi sanctio innititur; cujus executionem si Episcopi urgere non omittant, omnis conticescet querela; Episcoporum autem nemo amplius vereri, aut dubitare poterit, rectè ne, an secus agat dum facilem se exhibet in concedendo Confessario extraordinario certae alicui